

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 25.6.2013
COM(2013) 455 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Proti vezanosti na ponudnika: vzpostavitev odprtih sistemov IKT z boljšo uporabo
standardov pri javnem naročanju**

(Besedilo velja za EGP)

{SWD(2013) 224 final}

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Proti vezanosti na ponudnika: vzpostavitev odprtih sistemov IKT z boljšo uporabo standardov pri javnem naročanju

(Besedilo velja za EGP)

1. UVOD

Številne organizacije so vezane na svoje sisteme IKT, saj le ponudnik sistema natančno pozna njihovo delovanje, tako da je nakup novih komponent ali licenc mogoč samo pri tem ponudniku. To pomanjkanje konkurence povzroča višje cene in nepotrebne izgube, ki samo v javnem sektorju znašajo približno 1,1 milijarde EUR letno¹.

Boljša uporaba standardov bo konkurenci omogočila, da ponudi alternativne rešitve, zaradi česar se bo zmanjšala vezanost na ponudnika in povečala konkurenčnost, posledično pa se bodo znižale cene in povečale možnosti za dvig kakovosti. Razlog za to je, da standardi določajo ključni element tehnologije in ustvarjajo enake konkurenčne pogoje za vse dobavitelje IKT². Na javne razpise za standardizirane sisteme se bo lahko prijavilo več dobaviteljev, zaradi česar se bosta povečali konkurenčnost in ponudba.

Evropska digitalna agenda³ je prepoznala problem vezanosti na ponudnika in v ukrepu 23 vsebuje zavezo, da se določijo smernice za povezanost med standardizacijo IKT in javnim naročanjem, kar bo javnim organom v pomoč pri uporabi standardov za spodbujanje učinkovitosti in zmanjšanje vezanosti na ponudnika. Zato je temu sporočilu priložen praktični vodnik o tem, kako bolje uporabiti standarde pri naročanju, zlasti v javnem sektorju.

2. PROBLEM VEZANOSTI NA PONUDNIKA PRI SISTEMIH IKT

Javni organi s ponudniki storitev IKT sklenejo pogodbo o uporabi izdelkov ali storitev IKT za določeno časovno obdobje. O vezanosti na ponudnika govorimo, kadar javni organi po izteku tega obdobja ne morejo brez težav zamenjati ponudnika, saj nimajo na voljo vseh bistvenih informacij o sistemu, da bi ga lahko učinkovito prevzel drug ponudnik.

¹ Številka je obrazložena v oddelku 2.

² Ghosh, R.A. (2005): „An economic basis for open standards“, projekt FLOSSPOLs, <http://flosspols.org/deliverables/FLOSSPOLs-D04-openstandards-v6.pdf>.

³ Ukrep 23 Digitalne agende predpisuje, da se določijo „smernice za povezavo med standardizacijo IKT in javnim naročanjem, kar bo javnim organom v pomoč pri uporabi standardov za spodbujanje učinkovitosti in zmanjšanje tveganj za vezanost na določeno tehniko“, COM/2010/0245, ki je na voljo na [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0245R\(01\):SL:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0245R(01):SL:NOT). Več o ukrepu 23: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/pillar-ii-interoperability-standards/action-23-provide-guidance-ict-standardisation-and-public>.

Iz ankete⁴, ki je bila med javnimi uslužbenci, pristojnimi za javno naročanje v državah članicah Evropske unije, opravljena leta 2011, izhaja, da je od 244 sodelujočih organov za javno naročanje vsaj 40 % menilo, da bi bila menjava obstoječe rešitve IKT predraga, ker bi pomenila tudi spremembo številnih drugih sistemov, ki uporabljajo podatke iz sistema, ki ga želijo zamenjati. Med vprašanimi jih je 25 % menilo, da ne bi mogli zamenjati rešitev IKT, saj se bojijo, da prenos njihovih informacij ni mogoč.

Pri vezanosti na ponudnika se navadno zgodi, da je v razpisni dokumentaciji za oddajo naslednjega naročila, povezanega z vezanim sistemom IKT, navedena blagovna znamka tega sistema. Kupci se morajo sklicevati na blagovno znamko, saj zaradi pomanjkanja informacij o sistemu IKT le-tega ni mogoče dovolj natančno opisati na kateri koli drug način.

Iz številnih študij⁵ dejansko izhaja, da se blagovne znamke v razpisni dokumentaciji uporabljajo zelo pogosto. Odstotek javnih razpisov, ki se sklicujejo na blagovne znamke, se giblje med 16 % in 36 %, odvisno od vzorcev, uporabljenih v študiji. Poleg tega večina od 244 sodelujočih v anketi iz leta 2011 v javnih razpisih uporablja blagovne znamke, 23 % vprašanih se nanje sklicuje vedno ali pogosto, malo manj kot 40 % pa le občasno.

Vendar pravila Unije za javno naročanje⁶ določajo, da tehnične specifikacije zagotavljajo enak dostop vseh gospodarskih subjektov do postopka javnega naročanja in ne ustvarjajo neupravičenih ovir za odpiranje javnih naročil konkurenci. Sklicevanje na blagovne znamke je dovoljeno le izjemoma, če ni mogoče dovolj natančno in razumljivo opisati predmeta naročila z drugimi sredstvi, ki jih določa zakonodaja Unije; pri takem sklicevanju se morajo navesti besede „ali enakovredno“.

Uporaba blagovnih znamk v razpisni dokumentaciji omejuje konkurenco na dobavitelje navedene blagovne znamke in povzroča dejanski monopol ter tako vpliva na cene. Poleg tega odvisnost od enega samega prodajalca za sistem IKT in njegov prihodnji razvoj lahko povzroči težave pri neprekinjenem poslovanju, saj obstaja tveganje, da se prodajalec lahko odloči, da preneha podpirati sistem ali določene funkcije sistema. Vodi lahko tudi do zamujenih priložnosti na področju inovacij in učinkovitosti, zlasti če prodajalec ni sposoben zagotavljati, da bo sistem odporen tudi na prihodnost.

Komisija je v svoji študiji⁷ ugotovila, da so odprti razpisni postopki zelo učinkoviti pri privabljanju večjega števila ponudnikov, ob dvakrat večjem številu ponudnikov pa se je vrednost naročila zmanjšala za približno 9 %.

Na podlagi tega razmerja med večjim številom ponudnikov in nižjimi stroški ter ob upoštevanju ocenjene vrednosti javnih naročil na področju IKT v EU v višini

---

⁴ <http://cordis.europa.eu/fp7/ict/ssai/docs/study-action23/study44-survey1results.pdf>.

⁵ Na primer, R.A. Ghosh (2005): „An Economic Basis for Open Standards“, projekt FLOSSPOLS, <http://flosspols.org/deliverables/FLOSSPOLS-D04-openstandards-v6.pdf>; Paapst, M.: „Affirmative action in procurement for open standards and FLOSS“. *International Free and Open Software Law Review*, zvezek 2, št. 2, str. 184-185, glej <http://www.ifosslr.org/ifosslr/article/view/41>, Open Forum Europe, (2011); „OFE Procurement Monitoring Report: EU Member States practice of referring to specific trademarks when procuring for Computer Software Packages and Information Systems between the months of February and April 2010“ (maj), str. 6, glej http://www.openforumeurope.org/openprocurement/open-procurement-library/Report_2010.pdf.

⁶ Direktiva 2004/18/ES, UL L 134, 30.4.2004, str. 114-240.

⁷ „Estimating the Benefits from the Procurement Directives“. http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/modernising_rules/estimating-benefits-procurement-directives_en.pdf.

78 milijard EUR⁸, pri čemer se 16 % takšnih javnih naročil sklicuje na blagovne znamke, je ocenjeno, da javni organi po nepotrebnem porabijo okrog 1,1 milijarde EUR letno⁹, saj je zaradi sklicevanja na blagovne znamke število ponudnikov omejeno.

3. STANDARDIZIRANI SISTEMI IKT V PRIMERJAVI Z LASTNIŠKIMI SISTEMI IKT

Uporaba standardiziranih sistemov IKT namesto lastniške tehnologije bo pomagala pretrgati omejevalne prakse javnega naročanja, saj standardi omogočajo, da je bistveno znanje o sistemu dostopno vsem, kar pomeni, da lahko drugi potencialni dobavitelji sistem vzdržujejo ali nadalje razvijajo pod bolj konkurenčnimi pogoji.

Prehod na standardizirane sisteme IKT ima poleg gospodarskih vidikov tudi druge pomembne prednosti za javne organe, kot je navedeno tudi v akcijskem načrtu za e-upravo¹⁰.

3.1. Interakcija z državljeni – povečanje učinkovitosti in prosta izbira

Ker standardi vsebujejo specifikacije, ki so znane vsem zainteresiranim stranem, so izdelki in storitve različnih proizvajalcev lahko interoperabilni, kar omogoča lažje in učinkovitejše združevanje enega javnega sistema z drugim za namene izmenjave podatkov¹¹. To bo na primer državljanom omogočilo, da bodo podatke organu javne uprave predložili le enkrat. Kadar bodo ti podatki potrebni v drugih primerih, jih bo mogoče samodejno pridobiti in ponovno uporabiti, zaradi česar bodo interakcije med državljeni in javnimi organi učinkovitejše na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni. Če bi poskušali doseči enako raven interoperabilnosti med nestandardiziranimi sistemi, bi to bistveno povečalo stroške in bilo veliko bolj zapleteno.

Uporaba lastniških namesto standardiziranih izdelkov bi poleg tega lahko omejila dostop za državljane, saj bi ti z javnimi organi lahko imeli stik le, če bi imeli dostop do istega izdelka in če bi ga lahko uporabljali¹². Če javni organi uporabljajo standardizirane izdelke, ki temeljijo na standardih, lahko državljeni uporabljajo tudi kateri drug proizvod, pri katerem so upoštevani ti standardi.

⁸ To temelji na podatkih o odhodkih na področju IT vlade Združenega kraljestva v višini 18 milijard EUR v letu 2010 in na raziskavah, po katerih odhodki Združenega kraljestva predstavljajo 23 % javnih odhodkov EU na področju IT. To je bilo navzkrižno preverjeno z ocenjeno višino 54 milijard EUR glede na podatke iz baze MAPPS za naročila javnega sektorja na področju IKT na podlagi ustreznih oznak CPV IT (kar je verjetno nižji znesek od dejanskega glede na dejstvo, da so v *Uradnem listu Evropske unije* objavljena le javna naročila, ki presegajo prag, in da vsa javna naročila na področju IT ne nosijo oznake CPV IT).

⁹ Če bi se število ponudnikov podvojilo v 16 % naročil na področju IKT, ker ta ne bi več navajala blagovnih znamk (to je najnižja številka, ki se pojavlja v študijah, navedenih v opombi 5), bi to pomenilo prihranek 9 % od 16 % zneska 78 milijard EUR na leto, kar znaša 1,1 milijarde EUR na leto.

¹⁰ COM(2010) 743, na voljo na spletni strani: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0743:FIN:SL:PDF>; glej tudi <http://ec.europa.eu/digital-agenda/node/165>.

¹¹ Ghosh, R.A. (2005): „An economic basis for open standards“, projekt FLOSSPOLs, <http://flosspols.org/deliverables/FLOSSPOLs-D04-openstandards-v6.pdf>. Hesser, Czaya in Riemer (2007): „Development of standards“ v W. Hesser (Ed): *Standardisation in Companies and Markets*, str. 123-169, Hamburg, Univerza Helmut Schmidt.

¹² http://www.epractice.eu/files/European%20Journal%20epractice%20Volume%202012_6.pdf.

3.2. Interakcija z drugimi javnimi organi

Evropski okvir za interoperabilnost in evropska strategija za interoperabilnost, ki sta razložena v sporočilu Komisije „Za interoperabilnost evropskih javnih storitev“¹³, sta močno odvisna od uporabe standardiziranih sistemov IKT. Interoperabilnost je potrebna za zagotavljanje čezmejnih storitev e-uprave, ki jih državljani in podjetja potrebujejo pri potovanju, delu, študiju in poslovanju v EU in ki podpirajo enega od ciljev evropskega enotnega digitalnega trga. Ko bodo javni organi uvedli standardizirane alternative, bo razvoj potrebnih čezmejnih storitev lažji.

3.3. Več inovacij

Direktiva o ponovni uporabi informacij javnega sektorja¹⁴ države članice zavezuje, da v primerih, v katerih je dovoljena ponovna uporaba dokumentov organov javnega sektorja, zagotovijo, da bodo ti dokumenti dostopni elektronsko¹⁵, kadar je to možno in primerno.

Ti podatki lahko vključujejo digitalne zemljevide, meteorološke, pravne, prometne, finančne, gospodarske in druge podatke ter vmesnike za aplikacijsko programiranje (API) sistemov IKT. Podjetja in državljani lahko tako uporabljajo podatke in sisteme javnih organov za razvoj novih aplikacij, ki jih lahko uporablja širša družba in ki pripomorejo k večji gospodarski rasti in ustvarjanju novih delovnih mest ter prispevajo k inovacijam v javnem sektorju.

Če bodo ti podatki na voljo v oblikah, ki ustrezajo skupnim standardom, bodo razvijalci aplikacij lažje zagotovili, da bodo njihove aplikacije lahko uporabljale podatke različnih javnih organov in da bodo državljani te aplikacije lahko uporabljali povsod v Evropi.

Poleg tega standardizirani sistemi IKT omogočajo lažji nadaljnji razvoj in zagotavljanje prihodnjih storitev, ki naj bi jih v skladu s pričakovanji javni organi zagotavljali državljanom na učinkovit in inovativen način. Standardi imajo potrebne navezne točke, ki jih lahko uporabi vsakdo, ki se spozna na IKT, da dopolni sistem ali podatke iz enega sistema migrira v drugega, kar povečuje možnosti za uporabo.

3.4. Nižji stroški za dobavitelje IKT

Vežanost na ponudnika vpliva tudi na dobavitelje IKT. Anketa iz leta 2011 je pokazala, da tudi večina dobaviteljev IKT podpira bolj odprto javno naročanje, ki bi temeljilo na standardih, saj bi to odprlo trg za vse, s tem pa bi se v EU povečala konkurenčnost trga IKT. Vendar pa je jasno, da bo to negativno vplivalo na prodajne možnosti nekaterih prevladujočih vodilnih dobaviteljev, če bi bili novi ponudniki bolj konkurenčni.

Kljub prednostim, ki jih ima uporaba standardiziranega javnega naročanja za večino dobaviteljev IKT, bodo ti imeli stroške zaradi izvajanja in uporabe standardov v svojih izdelkih in storitvah. To je treba primerjati z njihovimi običajnimi stroški za vzdrževanje in

¹³ COM(2010) 744.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0744:FIN:SL:PDF>.

¹⁴ Direktiva 2003/98/ES, UL L 345, 31.12.2003, str. 90-96,
predlagane spremembe pa so objavljene na:
http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/index_en.htm.

¹⁵ Komisija v svojem predlogu direktive o spremembi Direktive 2003/98/ES predlaga, da se izraz „elektronsko“ nadomesti z izrazom „v strojno berljivem formatu in skupaj z njihovimi metapodatki“. COM(2011) 877 final.

razvoj njihovih produktov in storitev. Rezultati ankete, opravljene med javnimi organi in dobavitelji IKT¹⁶ leta 2012, kažejo, da 30 % deležnikov pričakuje, da bo morebitno povišanje stroškov znatnejše na kratki rok (če bodo javni organi ohranili dolgoročno usklajenost uporabljenih standardov). Vendar pa 41 % vprašanih pričakuje, da se bodo dolgoročni stroški rešitev znižali, kar kaže na to, da bodo tudi dobavitelji IKT imeli koristi zaradi manjših stroškov in boljšega dostopa do trgov.

Standardizirani sistemi IKT bodo omogočili večjo interoperabilnost, inovativnost in konkurenčnost, nižje stroške in boljšo interakcijo z državljanji. Predstavljalji bodo osnovo za novo generacijo odprtih, prožnih in sodelovalnih storitev e-uprave za državljane in podjetja, kot je predvideno v akcijskem načrtu za e-upravo za obdobje 2011–2015.

4. SMERNICE ZA JAVNO NAROČANJE NA PODROČJU STANDARDIZIRANIH IKT

Teoretično se vzpostavitev standardiziranih sistemov IKT v prihodnosti zdi preprosta. Treba je le zahtevati standarde pri javnem naročanju novih licenc in komponent. V praksi pa je znatno število organov za javno naročanje, ki so sodelovali v anketi leta 2011, navedlo, da imajo težave pri uporabi standardov pri javnem naročanju na področju IKT, malo manj kot 50 % zaradi pomanjkljivega strokovnega znanja, ki ga potrebujejo, da se odločijo, kateri standardi so ustrezni in primerni za posebne potrebe na področju IKT. Zato je pomembno naročnikom pomagati pri odpravi teh praktičnih težav, da bodo lahko ustrezno uporabljali standarde.

Trenutno nekatere države članice (npr. Francija, Italija, Nizozemska, Združeno kraljestvo, Nemčija, Švedska, Španija in Danska¹⁷) spodbujajo uporabo standardov pri javnem naročanju na področju IKT. Javnim organom pomagajo s praktičnimi navodili, ki vključujejo sezname priporočenih standardov za posebne situacije, priročnike za javno naročanje in pripravljena besedila, ki se lahko uporabijo v razpisni dokumentaciji. Kljub tem najboljšim praksam je le 25 % sodelujočih v anketi leta 2012 navedlo, da so imeli dostop do te vrste svetovanja, kar kaže na to, da je treba pripraviti smernice, ki bodo na voljo več javnim naročnikom.

Evropska komisija je opredelila glavne težave, s katerimi se srečujejo javni organi pri javnem naročanju sistemov IKT, in zbrala najboljše prakse nekaterih držav članic, ki si aktivno prizadevajo za premagovanje teh težav. Te najboljše prakse so osnova za „Vodnik za javno naročanje standardiziranih IKT – elementi dobre prakse“ (v nadaljevanju: vodnik), ki je priložen temu sporočilu.

Vodnik vsebuje:

- nasvete za razvoj strategije IKT, ki vključujejo glavna načela, ki jih je treba upoštevati v državi, regiji ali področju uporabe, da bo možno skupno delovanje sistemov IKT in da se zagotovijo učinkovite storitve za državljane in druge akterji, ki sodelujejo z javnimi organi,
- nasvete za metodološko, pošteno in pregledno ocenjevanje standardov, da se izberejo standardi, ki bodo podprli strategijo za IKT in preprečili vezanost na ponudnika. To je stalna dejavnost, ki naj bi zagotovila, da se bodo uporabljali novi, boljši standardi, ko bodo ti na voljo, namesto predhodno izbranih standardov,

¹⁶ <http://cordis.europa.eu/fp7/ict/ssai/docs/study-action23/study44-survey2results.pdf>.

¹⁷ <http://cordis.europa.eu/fp7/ict/ssai/docs/study-action23/d2-finalreport-29feb2012.pdf>.

- smernice za najboljše načine za opredeljevanje potreb IKT javnega organa in ocenjevanje potencialnih sistemov IKT, ki lahko zadostijo tem potrebam, vključno z upoštevanjem zahtev uporabnikov,
- nasvete za dolgoročno proračunsko načrtovanje, da se premostijo višji začetni stroški pri odpravljanju vezanosti na ponudnika,
- nasvete o tem, kako se povezati s trgom, da bodo javni organi razumeli trenutno ponudbo na trgu in obratno, da bo trg razumel prihodnje potrebe javnih organov,
- nasvete o tem, kako izdelati praktične smernice, pripravljene za uporabo (seznam priporočenih standardov za posebne aplikacije IKT, pripravljena besedila za uporabo v razpisni dokumentaciji, usposabljanje), ki bo javnim organom v pomoč pri pisanju razpisne dokumentacije, ki se na ustreznem mestu na ustrezen način sklicuje na ustrezne standarde.

V vodniku so navedeni tudi primeri dobre prakse in viri, ki jih organi za javno naročanje lahko uporabijo pri upoštevanju nasvetov. Vodnik je namenjen vsem, ki sodelujejo pri javnem naročanju na področju IKT, vključno z javnimi uslužbenci, pristojnimi za javno naročanje, direktorji informatike v javnem sektorju in strokovnjaki IKT, ki javnim organom nudijo pomoč .

V vodniku je poudarjeno, da težav pri odpravljanju vezanosti na ponudnika, pogostejše in boljše uporabe standardov ter uvedbe interoperabilnih sistemov posamezni naročniki ne morejo rešiti sami, temveč mora biti njihovo reševanje del skupnega dolgoročnega načrta na ustrezni sektorski in organizacijski ravni, da se zagotovi učinkovito skupno delovanje sistemov IKT.

5. SORODNE POBUDE

Na ravni EU obstaja več drugih pobud za spodbujanje uporabe standardov:

- predlog Direktive o dostopnosti spletišč organov javnega sektorja¹⁸, ki ga je sprejela Evropska komisija in ki določa pripravo harmoniziranega standarda, pri katerem bodo upoštevani izsledki dela Evropske organizacije za standardizacijo na podlagi pooblastila M/376¹⁹,
- portfelj obsežnih pilotnih projektov e-uprave, ki se izvajajo v okviru programa EU za konkurenčnost in inovativnost v podpornem programu za politiko IKT (CIP ICT PSP), v katerem se priporočajo standardi za posamezne aplikacije, kot so platforme za elektronsko naročanje²⁰ in e-identifikacija²¹,

¹⁸ COM(2012) 721, glej:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0721:FIN:SL:PDF>
in <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/proposal-directive-european-parliament-and-council-accessibility-public-sector-bodies-websites>.

¹⁹ <http://www.mandate376.eu/>.

²⁰ <http://www.peppol.eu/>.

²¹ <https://www.eid-stork.eu/>.

- delo na platformi več deležnikov za e-račune²² v okviru enotnega evropskega plačilnega območja,
- skupna metoda za ocenjevanje standardov in specifikacij (CAMSS)²³, ki jo razvijajo v okviru programa za interoperabilnostne rešitve za evropske javne uprave ISA²⁴, ki nudi okvir za ocenjevanje standardov in specifikacij interoperabilnosti ter skupno uporabo rezultatov. Vodnik spodbuja uporabo skupne ocenjevalne metode za standarde in specifikacije pri ocenjevanju standardov,
- observatorij nacionalnih okvirov interoperabilnosti (NIFO)²⁵, še en ukrep ISA, ki omogoča vpogled v dejavnosti na področju interoperabilnosti v Evropi. Osredotoča se na analizo nacionalnih okvirov interoperabilnosti, ki so pomembna podlaga za strategijo IKT katere koli javne organizacije, kar je predvideno tudi v vodniku,
- poleg tega nedavna reforma evropskega sistema standardizacije²⁶ zdaj naročnikom omogoča oblikovanje tehničnih specifikacij v razpisni dokumentaciji s sklicevanjem na specifikacije IKT forumov in konzorcijev, ki jih bo opredelila Komisija po posvetovanju, predvsem z Evropsko platformo deležnikov za standardizacijo IKT, medtem ko je bilo prej mogoče le sklicevanje na standarde ali specifikacije, ki so jih objavile nacionalne, evropske in mednarodne organizacije za standardizacijo.

6. KAJ PA, ČE STANDARDOV NI?

Za nekatere nove vrste aplikacij, ki jih morajo razviti javne organizacije za uspešno odzivanje na pomembne družbene izzive, kot so zagotavljanje visokokakovostnega cenovno dostopnega zdravstvenega varstva za starajoče se prebivalstvo, boj proti podnebnim spremembam itd., potrebni standardi morda še niso na voljo. V takih primerih bi javni organi lahko sodelovali z drugimi naročniki javnih naročil pri predkomercialnem naročanju. To pomeni naročanje raziskovalnih in razvojnih storitev²⁷, pri katerih javni sektor tveganja in koristi revolucionarnih raziskovalnih in razvojnih projektov deli z industrijo. Naročnikom omogoča usmerjanje industrije glede na njihove potrebe, saj lahko primerjajo prednosti in slabosti konkurenčnih rešitev različnih dobaviteljev (z zasnovno, izdelavo prototipov in preskušanjem), ne da bi pri tem velika naročila oddali enemu samemu dobavitelju. Dobavitelje lahko tudi povabijo k sodelovanju v ustreznih organih za standardizacijo, da se pripravijo standardi v zvezi z rezultati raziskav in razvoja za predkomercialne projekte. Evropsko partnerstvo za računalništvo v oblaku²⁸ je primer predkomercialnega naročila, pri katerem se razvijajo standardi.

²² http://ec.europa.eu/internal_market/payments/einvoicing/index_en.htm.

²³ <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/idabc-camss/>.

²⁴ http://ec.europa.eu/isa/index_en.htm.

²⁵ http://ec.europa.eu/isa/actions/04-accompanying-measures/4-2-3action_en.htm.

²⁶ Uredba (EU) št. 1025/2012, UL L 316, 14.11.2012, str. 12-33 in http://ec.europa.eu/enterprise/policies/european-standards/standardisation-policy/index_en.htm.

²⁷ Predkomercialna naročila so opredeljena v COM/2007/799 in v s tem povezanem delovnem dokumentu služb Komisije SEC/2007/1668.

²⁸ COM(2012) 0529, str. 13 (ključni ukrep 3),

http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=SL&type_doc=COMfinal&an_doc=2012&nu_doc=529

in http://ec.europa.eu/information_society/activities/cloudcomputing/europeancloudpartnership/index_en.htm.

7. JAVNO NAROČANJE IKT NA PODLAGI STANDARDOV: POT NAPREJ

Evropska komisija poziva vse javne organe držav članic, naj uporabljajo Vodnik za ublažitev vezanosti svojih sistemov IKT na ponudnika, kar bo spodbudilo konkurenčnost v Evropi in podprlo razvoj evropskega enotnega digitalnega trga, med drugim z zagotavljanjem večjega dostopa do javnih podatkov in informacij ter njihove uporabe. Tudi Evropska komisija bo uporabljala vodnik, da bi izboljšala uporabo standardov pri lastnih sistemih IKT, in k temu poziva tudi druge evropske institucije.

Pričakuje se, da bodo države članice skupaj z Evropsko komisijo in drugimi evropskimi institucijami sčasoma razvile bolj specializirane različice vodnika, ki bodo prilagojene njihovim strategijam na področju IKT in njihovi uporabi določenih standardov. Takšen iterativni pristop bo verjetno prinesel večje koristi v smislu prihrankov pri stroških in novih možnostih za inovacije in konkurenčnost.

Na posvetovanju o starejši različici vodnika²⁹ je večina anketirancev menila, da je izmenjava najboljših praks koristna, tako tisti, ki imajo trenutno dostop do virov najboljših praks, kot tudi tisti, ki ga nimajo. Več kot 90 % anketirancev iz obeh kategorij (71 % celotnega vzorca) je navedlo, da je oziroma bi bila izmenjava najboljših praks koristna ali zelo koristna.

Da bi olajšala izmenjavo najboljših praks, bo Evropska komisija podprla to pobudo in organizirala srečanja z zadevnimi deležniki (javnimi organi, dobavitelji IKT, organizacijami za standardizacijo in civilno družbo), ki bodo podprta s spletiščem, namenjenim najboljšim javnim praksam. Z redno izmenjavo izkušenj se bodo javne organizacije učile druga od druge, se prilagajale nastajajočim najboljšim praksam, se posvečale skupnim problemom in predlagale skupne rešitve. Z izmenjavo najboljših praks se bodo odločitve, sprejete v različnih državah članicah, zbliževale, kar bo zmanjšalo razdrobljenost in pripomoglo k zagotavljanju resničnega enotnega digitalnega trga.

Nadalje bo Komisija poročala o izidu tega procesa, zlasti tako, da bo:

- zagotavljala ustrezne informacije o postopkih javnega naročanja javnih organov na področju IKT, ocenila njihovo uporabo standardov pri naročanju IKT, pripravila praktične nasvete, ocenila dolgoročno poslovanje in predstavila proračunsko načrtovanje,
- pregledala postopek naročanja in poročala o tem, kateri ukrepi so učinkoviti in katere bi bilo mogoče izboljšati, da bi spodbudila prihodnje najboljše prakse.

Te informacije in z njimi povezane podatke bi lahko dopolnila s pregledom statističnih podatkov o sklicevanju na blagovne znamke v razpisih, številom ponudnikov, ki sodelujejo pri javnem naročanju, in oceno razmerja med ceno in kakovosti pri naročanju na področju IKT.

Zgoraj opisani ukrepi bodo pripomogli k bolj odprtim sistemom IKT na podlagi standardov, ki bi lahko prispevali k razvoju učinkovitejših javnih storitev na področju IKT, ki jih bo mogoče razvijati in prilagajati prihodnjim potrebam. Dobavitelji iz panoge IKT bodo lahko konkurirali in javnim organom ponudili ugodno razmerje med ceno in kakovostjo ter inovativne nove storitve.

²⁹ <http://cordis.europa.eu/fp7/ict/ssai/docs/study-action23/study44-survey2results.pdf>.